

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Cessio bonorum

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

& non atroci possunt absolvi ab Episcopo sine onere se presentandi Sedi Apostolicæ *ibid. resol. 56.* & possunt etiam absolvi percussiones Clericos in virtute Bullæ Cruciatæ, etiam ab enormi percussione *ibid. resol. 57.*

Fœmina possunt absolvi ab Episcopo.

42. Episcopi possunt absolvere impuberes, & puberes doli capaces ab hac censura propter percussione Clerici, nec tenentur se presentare Sedi Apostolicæ. *ibidem. resol. 59.* Itidem fœminæ possunt absolvi ab Episcopo pro quacumque percussione, *ibidem. resol. 59.* Itidem personæ delicate, quæ Papam adire non possunt, possunt ab Episcopo absolvi, monito prius Papa de eorum statu. *ibid. §. Notandum.* Senes sexagenarii & etiam quinquagenarii non tenentur Papam adire, sed ab Episcopo possunt absolvi. *ibidem. resol. 60.*

Servi possunt absolvi ab Episcopo.

43. Servi delinquentes in præjudicium Dominorum, vel patris familias, ut eant Romam Clericos percutiunt, sic etiam vir in damnâ uxoris, impubes, & pubes in præjudicium patris, tales sunt absolvendi ab Episcopo, cum adjunctione orationum, Jejuniorum, & similibus, pro recompensatione itineris; *ibidem. resol. 61.* tamen quamquam servi, ut dictum est possunt absolvi ex duobus capitibus; si percussio sit tam gravis, & excessus enormis, & ad scandalum, & pravum aliorum exemplum mittendi sunt ad Sedem Apostolicam, & eadem est ratio de Religiosis. *ibid. §. Nota etiam.*

Pauperes, & infirmi possunt absolvi ab Episcopo.

44. Pauperes, & infirmi, & valetudinarii, tales à timoratis viris iudicati non tenentur adire Romam ob absolutionem huius censuræ, hi omnes possunt ab Episcopo absolvi, *ibidem. resol. 62.* Addo tamen, quod excommunicatus impeditus recurrere ad Papam, potest absolvi ab Episcopo jure communi, etiam si percussio sit publica, & enormis. Pro majori declaratione ponam impedimenta. Primò periculum mortis. Secundò, infirmitas longa. Tertiò, inimicitia capitalis. Quartò, paupertas. Quintò, senes, & impubes.

Sextò, qui est sub cura parentum. Septimò, obligatio alendi uxorem, filios, & familiam. Octavò, cura animarum. Nonò, servitus, ut supra. Decimò, fragilitas sexus, & quodlibet impedimentum legitimum iudicatum arbitrio boni viri, & talis impeditus non tenetur mittere Epistolam, nec procuratorem pro absolutione, attamen sic absolutus cessante impedimento tenetur se presentare Papæ, ita Avila, sed hoc semper intelligitur satisfactâ parte. *Ibid. §. Adverte etiam.*

45. Episcopi possunt absolvere ab omni excommunicatione occulta, nec deducta ad forum contentiosum. *ibid. resol. 63.* Ab impeditis legitimo impedimento, & ex decem capitibus supraddictis, non tenetur Episcopus exigere juramentum ad eundem Pontificem. *ibidem. resol. 64.* Et non desunt viri docti asserentes, Regulares privilegiatos posse absolvere seculares à casibus occultis Bullæ Cœnæ (tamen Pellizzarius ait non esse recedendum à negativa sententia) à fortiori possunt absolvere à percussione enormi occulta. *ibid. resol. 65.*

Ab omni excommunicatione occulta, & non deducta in foro contentioso.

Ab impeditis non potest exigere juramentum.

CENSUS.

1. CENSUS redimibilis non est prohibitus per Pium V. quando in eo servetur iustitia in pretio, cum sit approbatum à Communi calculo D. D. ut iustum, & licitum prohibuit tamen illicitos census. Molina, & alii *par. 10. tract. 12. resol. 3.*

Non est prohibitus census redimibilis.

CESSIO BONORVM.

1. CESSIO bonorum est actus, quo creditor, qui non est ad solvendum sufficiens, omnia sua bona creditoribus dimittit, ut carceris situm, & squalorum, aliasque molestias evitet. Nam prisca temporibus constitutum erat, ut qui ari alieno satisfacere non possent, privata auctoritate in vincula conjicerentur, atque aliis pœnis afficerentur. Sed lege Julia (à Caio

Cessio bonorum quid sit.

Et cur in-
venta.

Ad quā sus-
ficit sola vo-
luntati ex-
pressio.

Cum cau-
tione fide-
jussoria.

Vel saltem
iuratoria.

Cessio bono-
rum competit
solum in de-
bitu civili-
bus.

Non autem
in debitu ex
delicto.

Julio Cesare, vel certè successore ejus Augusto, lata tandem, hæc asperitas mitigata est, & sancitum, ut inopes debitores bonis suis cedendo ab injuria carceris, & quacumque animadversione alia liberarentur. Nihil autem interest in iure, sive in iudicio, an extra iudicium, præsens, an absens per nuncium, aut per Epistolam debitor bonis cedat, hoc est bona omnia sua, si quæ sint, creditoribus se relinquere, ac concedere profiteatur. Nullus siquidem in bonorum cessione exigitur ritus, aut solemnitas, sed sufficit sola voluntatis expressio. *l. ult. ff. de cessione bonor. l. in omni 6. C. qui bon. ced. poss. part. 7. tr. 8. resol. 1.*

2. Ut verò hujusmodi cessio bonorum efficax sit, & cedentem liberet, requiritur ut is prius caveat de solvendo residuum, si ad pinguiorem fortunam pervenerit, & final. inst. de action. Hæc autem cautio fieri debet fidejussoribus idoneis. Quod si debitor ob paupertatem fidejussores habere non possit, ad juratoriam cautionem admitti debet. *Covarruv. lib. 2. cap. x. num. 6. & alii, ibid. resol. 16.*

3. Hujusmodi cessio bonorum non habet locum nisi in debitis civilibus, scilicet ex contractu vel quasi contractu *Malderus de iustit. tractat. 4. c. 7. dub. 3.* Unde inferitur non gaudere beneficio cessionis eum, qui debet ex delicto, sive delictum sit commissum in contractu, sive extra contractum, sive debeat tanquam pœna, sive pro reparatione damni, & interesse: non iure beneficium cessionis illis solis conceditur, qui merè civiliter debent: & quando agitur de publica utilitate, excluditur bonorum cessio, *lib. propter honorem, Cod. qui bon. ced. possunt.* Interest autem publicæ utilitatis, ne delicta mancant impunita *cap. ut fama, de sententia excommunication.*

Adverte primò Sylvestrum *ver. Restitutio 7. quest. 6. dicto 5.* cum aliis admittere beneficium cessionis in delicto, quando via accusationis proceditur, secus verò quando petitur debitum, etiam si fuerit ex furto,

Adverte secundò, quod secundum aliquos nomine debiti ex delicto intelliguntur illa etiam, quæ licet ex contractu descenderint, postea verò vel propter moram culpabilem, vel propter aliud delictum admixtum facta fuerunt iam debita ex delicto, de quibus aliqui dicunt posse etiam pro illis fieri cessionem bonorum, sicut pro aliis. Ita *Covarruv. lib. 2. variar. cap. 1. num. 8. & alii.* Lugo tamen *de iustit. tom. 2. disputat. 21. sect. 3. n. 43.* tenet de iure communi non esse id concessum, nisi debitoribus de quibus solis leges loquuntur, quando cessiones bonorum concedunt. *part. 7. tractat. 8. resolutione 2.*

4. Inferitur secundò beneficium cessionis bonorum non competere illis qui partim ex suo dolo, factu, vel luxuria, partim fortunæ vitio, insufficientes ad solvendum effecti sunt. *l. fin. §. fin. ff. qua in fraud. cred.* Ita communiter Doctores, quamvis *Ulricus Hunn. volum. possess. disput. Treutler. 2. 4. thes. 4. pag. 44.* contrarium teneat putetque hodie de iure communi, illi soli, qui sua culpa eo redactus est, ut solvere non possit, beneficium cessionis bonorum competere. *ibid. resol. 3. & resol. 11.*

5. Tertio, is, qui bonis cedit, si aliquid de suis bonis occultaverit, non gaudet Privilegio cessionis, sed detrudendus est in carcerem, quousque integrè solvat, est communis Doctorum. Unde sequitur, quod debitor bonis cessurus, omnia sua bona indicare debeat creditoribus; ita ut si vel obolum dolosè retinuerit, aut reservarit, cessio prorsus nulla sit, & invalida. Hæc autem judicatio debet fieri mediante juramento. *part. 7. tract. 8. resol. 5.*

6. An autem qui cedit bonis, possit in conscientia occultare aliquid ad sustentationem, & uti Privilegio cessionis? Negat Lugo *de iustit. tom. 2. disputat. 21. sect. 3. numer. 42.* At *Hurtadus de iustit. & iure disputat. 9. diff. 3.* & alii admittunt in conscientia, quod non obstante iure positivo id prohibente; possit ille qui cedit bonis occultare ne-

Et quam sint debita ex delicto cessionum alii quos.

Nec in iu, qui factu vel dolo malo sua bona perdidit, contrarium tenet Hunn.

Cessurus ba. nu non potest occultare quidquam, nec obolum quidem, sed omnia bona sua indicare, mediante juramento.

Potest, qui cedit bonis, retinere sibi necessaria ad sustentationem, & uti in conscientia beneficium cessionis.

cessaria

Idque etiam
debeat ex
delicto.

cessaria ad sui sustentationem, *ibidem*.
resolut. 6. & hoc etiam si debeat ex de-
licto; idque juxta probabiliorē sen-
tentiam, quam tenet Trullench in *De-
calog. tom. 2. lib. 7. cap. 15. dub. 5. numer.*
1. quamvis contrarium etiam sit sa-
tis probabile, ut putat Lugo citatus. *Ib.*
resol. 7.

Non potest
autem quid
quam alie-
nare in frau-
dem credito-
rum, alias
non compe-
teret bene-
ficiū cessio-
nis.
Idemque di-
cendum est
de Clerico.

7. Quartò, cessurus bonis, non po-
test aliquid in fraudem creditorum alie-
nare, aliàs non gaudebit Privilegio
cessionis. Lugo *de iustit. tom. 21. dispu-
tat. 21. & sect. 3. num. 39. part. 7. tractat.*
8. *resolut. 11.* Idem dic de Clericis, qui
si in fraudem creditorum consumpse-
rint bona, illa alienando, vel ludendo, & c.
non gaudent beneficio, cap. Odoardus
de solut. Iti Genuensis, in *praxi cap. 3. n.*
6. *Ibid. §. Nota.*

Debitor fisci
non gaudet
Privilegio
cessionis

8. Quintò, debitor fisci, si nempe agi-
tur de solutione collectarum, quæ im-
ponuntur subditis pro quantitate bono-
rum, quæ possident, tunc si non est ad
solvendum sufficiens, non admittitur ad
cessionem bonorum. Si verò fisco ex
contractu obligatus est non prohibetur
bonis cedere. Floridus Maufonius *de
causis execut. lib. 1. limit. 5. de action. part. 7.*
tractat. 8. resolut. 19. §. Diximus.

Nec qui pra-
eposuit credi-
tores posse-
riores.
Nec qui se-
mel cessit
bonis.
Nec qui se
obligavit ad
carcerem.

9. Sextò, quando debitor posteriores
creditors præponendo, ad solvendum
sufficiens esse desit, à cessionis bene-
ficio repellitur. *ibid. §. secundò.* Septimò,
Decoctores, qui dicuntur vulgò, *Falliti*,
& semel bonis cesserunt, non possunt
bonis accedere. *ibid. §. quarto.*

Negans de-
bitum, non
potest post
sententiam
uti beneficio
cessionis.

10. Octavò, qui in instrumento con-
tractus sese ad carcerem, in eventum
non factæ solutionis, expressè obligavit,
non posse cedere bonis statuit Arifmi-
nus Tepatus in *epitom. decis. tit. 28. de
cess. bon. cap. 5. circa finem.* quamvis hanc
sententiam improbet Matth. Colerus *de
process. executio part. 1. cap. 6. nu. 121. ibid.*
§. Et tandem.

11. Si quis negavit debitum, & post-
modum convincitur, putatur aliqui
hunc non posse gaudere beneficio ces-
sionis bonorum. Arifminus Tepatus
in *epitom. decisio. titul. 281. de cession. c. 3.*
Cum his tamen limitationibus; Primò

quando habuit justam causam negan-
do, & ante sententiam pœnituit, &
Confessus fuit debitum, tunc enim
non prohibetur bonis cedere? Secun-
dò, quando debitum originem sumeret
ab ipsamet sententia, ut quia esset
actum actione in factum. Tertiò, si fu-
isset appellatum à sententia condem-
natoria, quia pendente appellatione,
debitor potest cedere bonis. At his
minimè obstantibus contraria senten-
tia est tenenda, *ex l. 2. qui bonis cedere
possunt.* ubi habetur; *judicatum id est
damnatum bonis cedere posse, ne in
carcerem detrudatur, part. 7. tract. 8. re-
sol. 10.*

At contra-
riū verius,
& probabi-
lius.

12. Debitor, qui contraxit spe ces-
sionis, non gaudet hoc beneficio, est
communis. Item Clericus, qui con-
traxit debita sub spe gaudendi beneficio,
cap. 1. dandis, illo non gaudet. Ita Squil-
lante *de Privileg. Cleric. c. 10. nu. 15. part.*
7. tr. 8. resolut. 13.

Cessione bo-
norum non
gaudet, qui
sub spe hui-
us beneficii
contraxit.

13. Qui non dolore, sed culpabiliter
ad inopiam pervenit, secundum aliquos
gaudet beneficio cessionis; Et affeunt
idem dicendum de eo, qui non quidem
dolo malo, & de industria se inopem
reddidit, sed tamen culpa sua ad inopiam
reductus est. Ita Antonius Hering *de
fideiuss. cap. 5. num. 107. & seq. A.* In verò id
negant, *ibid. resolut. 12.*

Qui verò nō
dolore, sed
culpabiliter
ad inopiam
reductus est,
dubium est,
an hoc privile-
gium gau-
deat.

14. Item hæres, qui non confecit
inventarium, non videtur posse uti be-
neficio cessionis, quia præsumitur hæ-
reditatem opulentam, & ad solvendum
sufficientem, invenisse. *Novell. 1. cap. 2.*
§. ... Si verò non confecerit l. ultim.
Cod. de iure deliberan. Ita Mathæus Brun-
nus in *tractat. de cession. bon. quest. 4.*
princ. questio 6. At Hieronym. Treutl.
& Hunnius *volum. post. disput. 24. the. 4.*
volunt, hæredem non conficientem
inventarium bonis cedere posse, quia
hujusmodi hæres tenetur creditoribus
in solidum quemadmodum ipse de-
functus teneretur, si viveret, atqui
defunctus posset bonis cedere, ergo
& hæres. Advertit autem Squil-
lante *de Privileg. Cler. cap. 10. numer.*
*43. ex Trivisano. & Riccio, Clericum
hæredem*

Idem dic de
hærede non
conficiente
inventarium,
aliqui negant
idus.

Alii verò
affirmant
idus.
Et quid de
Clerico?

hæredem non confectio inventario non esse admittendum ad beneficium *cap. Odoardus de solut. part. 7. tract. resol. 14.*

Qui renunciat Privilegio cessio- nis, non potest eo uti, si id iuramento firmet.

15. Si quis renunciavit Privilegio cessionis non potest eo uti, & valet pactum, præcipue si sit iuramento firmatum. Et ratio est, quia unicuique integrum est his, quæ ipsi à lege concessa sunt renunciare. Et non est indulgendum beneficium illi, qui ei renunciavit. Ita Harprechtus in *comm. ad inst. tomo. 4. tituli de Act. §. ult. numer. 11. & seq.* Quod si debitores velint eo beneficio uti, peccant ab Episcopo absolutionem à iuramento, ut observat Molina *de just. tom. 2. tractat. 2. disput. 572. in fine.* Si verò prædicta renunciatio facta sit sine iuramento, tunc poterit admitti sententia eorum, qui asserunt, huiusmodi pactum non tenere, & posse nihilominus gaudere cessionis beneficio. Ita *Comarru. libr. 2. var. res. 1. & quamplurimi alii. ibid. ref. 15.*

A quo petenda absolutio, si quis stare nequeat huic pacto Secus dicendum, si non iuraverit.

Debitor cui offertur quit. quæ, nalu dilatio quando possit, necne uti cessione bonorum.

16. Si creditores offerant debitori quinquennalem dilationem, aliqui existimant illud excludi à beneficio cessionis, Glossa in *l. fin. verb. Inducias, Cod. qui bonis ced. poss.* Verum contrarium tenuit ipsa Glossa in *d. l. fin. verb. detur.* ubi dicit, quod sit in electione debitoris, an velit bonis cedere, an verò acceptare dilationem quinquennalem. Has Glossas concordant Alberti in *d. l. fin. & Vincent. de Franch. decis. 251.* Quod si debitor nolit dilationem, sed velit statim cedere, possit, & tunc electio sit debitoris. Sin verò nolit cedere, sed gaudere induciis, tunc electio sit creditoris. *ibid. ref. 17.*

Cedenti bona, non sunt neganda alimentaria.

16. Creditor, qui bonis cessit non est fraudandus quotidianis alimentis. Ita Lessius *libr. 2. cap. 16. dub. 3. numer. 6.* & huic sententiæ tanquam æquiori, & humaniori est adharendum, quidquid in contrarium afferant *Dicastillus de iust. lib. 2. tract. 2. disp. 10. dub. 4. num. 78.* & *Lugo tom. 2. disp. 21. sect. 3. n. 37. p. 7. r. 8. ref. 4.*

Saltem ex bonis, quæ acquisierit

17. Quod si his, qui cessit bonis, postea bona aliqua acquisierit, non potest conveniri in iudicio, nisi in quantum

commodè possit, hoc est, non potest spoliari per iudicem omnibus bonis illis acquisitis, sed iudicis prudentis est suo arbitrio illi relinquere quod satis ei sit, ad illius parcam sustentationem congruam. *ibid. resol. 8.*

post cessio- nem.

Et hoc habet locum etiam in foro conscientiarum, ita ut, quæ debitor lucratur post cessationem, si necessaria sint ad decentiam status non teneatur illa restituere, idque si debita priora fuissent per justitiam, sive per injustitiam contracta. Ita *Petrus à Navarra, Libro 4. cap. 4. dubio 10. n. 59. ibid. ref. 9.*

Et id etiam in foro conscientiarum.

18. Licet debitor principalis bonis cessit, non idem tamen fideiussores liberantur ab onere solvendi integrè pro illo, quia cessio solum prodest ipsi debitori, imò idem dantur fideiussores, ut solvant, quando debitor principalis solvere non potest. *Lugo de iust. r. 1. disp. 21. sect. 3. num. 39. cum aliis.* Quæres? An Laicus fideiussor Clerici gaudeat beneficio *cap. Odoardus de solut. Respond. negando,* cum tale privilegium sit personale, & propterea personam clerici non excedit, Secus si Clericus esset fideiussor laici gauderet enim tali Privilegio, *part. 7. tract. 3. resol. 18.*

Cessio bonorum liberat solum creditores, non autem fideiussores. Nisi si esset Clericus, qui gaudet Privilegio cap. Odoard.

19. Nec qui cedit bonis, liber est à restitutione, sed manet obligatus ad solvendum residuum, si postea ad pinguiorem fortunam pervenerit, aut aliquid acquisierit, est communis, *ibidem. resol. 20.* Etiam si hæc cessio fiat cum ignominia, juxta communioem, & magis receptam sententiam, quia ignominia illa non extinguit obligationem naturalem solvendi debita, sed est pœna propter culpam præsumptam contrahentis debita supra vires, & ad deterrandos alios, ne prodigalitate, & negligentia ad similem statum deveniant. *ibid. ref. 21.*

Cedens bonu non est liber à restituti- one. Etiam si cessio esset ignominiosa.

20. Quæres, An statuto hæc ignominiosa cessio introduci possit? Negant *Cyn. in l. 1. quæst. 5. Cod. de cess. bon.* *Baldus in l. fin. ff. eod. & alii plerique interpretes,* Verum similia statuta, & talem cessationem bonorum ignominiosam communiter Doctores admittunt, nec illam reprobant, est enim introducta propter

Quam posse statuto im- troductæ, as- firmant co- munitè DD.

propter bonum publicum ad deterren- dos homines, ut dictum est p.7. tract.8. ref.21. §. Sed hic.

Cessio sim- plex bonorum non inducit irregulari- tatem. At ignomi- niosa vide- tur induci- cere. Licet con- sarius sit etiam proba- ble.

21. Quæres præterea, Num qui ced- dit bonis, fiat Irregularis; Respond. primò cedentem simpliciter bonis non non esse irregularem, quia non est infam- is nec talis cessio infamiam irrogat. Est communis. Respond. secundò. Infam- iam ignominiosam inducere infamiã facti, si non juris. Ita Cardinalis Tuschus tom. 1. conclus. 227. num. 7. & Maiolus de Irregul. libr.2. cap. 11. num. 16. Tamen contraria etiam sententia sua probabili- tate non caret, quia certum est ex cap. 3. qui de sentent. excommunicat. in 6. quod nulla irregularitas incurritur, nisi sit in jure expressa; at nullus invenitur textus imponens irregularitatem cedens bonis- cessione ignominiosa, ergo. Ideo tu co- gita p.7. tr.8. r.22.

Dilationes, seu induciae moratoria concedi pos- sunt à Prin- cipi.

22. Potest Princeps per rescriptum suum alicui concedere dilationes seu inducias moratorias, temporales tamen, ad hoc ut intra tempus indultum debi- tores à creditoribus nequeant molestari: non potest verò concedere dilatio- nem peremptoriam quæ jus alterius partis omnino tollit, & infringit. Adver- tant tamen Principes, ne eas conced- ant absque justa, & gravi causa. Ad- vertant 2. non posse concedi ab inferior- e, qui non habet jura tenitoralia, nisi concedantur consentiente majori parte creditorum, in quo casu talis dilatio potest per quemcumque Judicem dari, & concedi. l. final. C. qui bonis ced. poss. p.7. tr.8. r.23.

Ex iusta, & gravi causa, & habente iura tenito- ralia.

23. Quæ quidem dilato ad solven- dum non potest concedi à Principe, nisi pro modico temporis spatio, quod spa- tium quidem extendunt ad quinquen- nium, alii ad decennium. Sed Lancellot. in templ. iudic. Lib.1. cap.1. §. 4. de Imper. ver. dilationes indulgent. num. 3. determi- nat hoc totum relinquendum Judicis arbitrio. Et num. 4. dicit, si excedatur modicum tempus dilationis concessio- nem non valere. ibid. ref. 24.

Non nisi pro modico tem- poris spatio.

24. Hæ verò induciæ moratoriæ à Principe concessæ incipiunt currere à Summa Diana.

Incipiunt currere à

die, quo fuerunt data, non à die quo fuerunt insinuatæ creditoribus: nisi Princeps in rescripto aliud tempus ex- presserit; vel nisi inter debitorem, & creditorem de certo die solvendi con- venerit, & is dies tempore dati rescri- pti nondum venerit, tunc enim inci- pit dilatio concessa à die, quo fuit concessa. Guid. Pap. decis. 109. & alii. ibid. ref. 25.

die, quo fuerunt data nisi aliud fuerit in rescripto, vel inter partes con- ventum.

25. Nec possunt, vel debent concedi quibusvis debitoribus, sed illis solum, qui aversa fortuna, absque suo dolo, & culpa ad inopiam redacti sunt. Non autem deceptoribus qui culpa sua ejus- modi calamitatem, & inopiam procura- runt: Hi enim furibus comparandi, eo- rumdemque loco habendi d. ord. pol. t. 23. p.7. tract.8. ref. 26 § & ideo.

Non sunt au- tem conce- denda om- nib. debite- ribus. Nec deca- toribus.

26. Unde inferitur primò eas con- cedendas non esse, quando debitum provenit ex delicto, si quidem tunc non habentes in are luere debent in corpo- re, & tales nulla sunt commiseratione digni. Menoch. de arbitr. q. cas. 203. n. 16. & seq. ibid. ref. 26.

Nec debite- ribus ex de- lictis.

27. Secundò quamvis concedi pos- sint debitoribus ex contractu, non ta- men sunt concedendæ omnibus: Con- tra debitum enim ex contractu depositi descendens dilatio quinquennalis à Principe concedi non debet, quoniam hoc natura depositi non patitur, siqui- dem res deposita sine ulla mōra, & dil- tione, remotis, & exclusis omnibus ex- ceptionibus restitui debet deponenti. lib.1. Cod. depositi. Hinc sequitur Cleri- cum debitorem ratione depositi non gaudere beneficio ea. Odoardus de solut. Squillante de Privileg. Cleric. cap. 10. dub. 3. num. 42. ibid. resolut. 27.

Nec debite- ribus ex con- tractu depo- siti.

28. Tertio non possunt concedi pro debito ex contractu locationis, seu con- ductionis descendente Menoch. dict. casu 203. numer. 18. p.7. tract.8. ref. 27. §. Idem.

Vel ex con- tractu loca- tionis, seu conductionis.

29. Quarto non possunt concedi con- tra debitum pupillare.

30. Quinto contra debitum alimen- torum.

Nec in se- quentibus.

31. Sexto contra debitum opificum merc-

mercenariorum, & famulorum, quo scilicet debitor ipsis pro labore obligatus est.

32. Septimò. Nec contra debitum Ecclesiasticum.

33. Octavò. Nec contra debitum fiscalè.

34. Nonò. Nec contra debitum, quod cum exteo, & transeunte contractum est.

35. Decimò. Nec contra debitum dotis, si videlicet à Principe concedenda forent. Creditor tamen dotis debitori sui inducias istas indulgere non prohibetur. Arque hæc omnia certissima sunt ex I. C. & præcipue ex Thoma Maulio tractatu de cess. bonorum titulo 6. numer. 14. & sequi. ibidem resolutione. 27.

Dilationes generales quomodo intelligenda. Et petenda.

36. Dilationes moratoriæ generaliter loquentes, nisi aliud sit in rescripto; non extenduntur ad debita prædicta num. 27. Neque ad debitum juratum. Ideoque necesse est, ut debitor supplicans in sua supplicatione exprimat qualitatem debiti, itemque significet an lis pendeat, an sententia de prolata, an pro eodem debito habuerit alias inducias, an debitum sit vetus, an recens; denique, ut narret ea omnia, quæ possunt operari, ut Princeps non concederet, vel difficilius concederet. Carolus de Grassis, de except. 32. num. 31. Alias præsumeretur in dolo tacendo veritatem, vel exprimendo falsam causam, & induciæ viderentur obreptitiæ, & consequenter essent nullæ ipso jure. p. 7. tr. 28. §. & idèd & resolut. 29.

Pro debitis juratis non posse Principem facultatem concedere, & inducias aliquas ducere.

37. Quæres an pro debitis juratis concedi possint à Principe dilationes moratoriæ, ut induciæ valeant? Negativè responderi Carolus de Grassis, dict. except. 32. numero 8. & seq. Cum aliis: qui etiam appellat hanc sententiam animæ tutiorem: & hanc potestatem concedit tantum Pontifici Maximo. At Thomas Maulius tractat. de cess. bon. titul. 7. numero. 30. observat, ubi vis lo corum contrarium servari, & Principes sæculares concedere inducias moratorias tam pro debitis juratis, quam pro

non juratis. Quia juramentum semper intelligitur præstitum salva auctoritate superioris. Et licet Princeps sæcularis non possit tollere vires juramenti, potest tamen differre ad tempus, ut scribunt Alexand. 2. consilio 38. Surd. di. consil. 299. num. 17. & ita hanc sententiam tenent etiam Daniel Mollerus, & The-saurus, & Maximilianus Faustus de Ærario Class. 4. cons. 365. Sed quidquid sit de hoc, certum est quod si prius impetra-vit debitor absolutionem à juramento, quod possit moratoria dilatione uti sine metu perjurii, ut observat Maulius citatus n. 33. Itaque debitor prius petat omnino ab Episcopo absolutionem à juramento. ibid. ref. 30.

Alii contra-rium tenent

Tutus agit debitor si prius petat absolutionem à juramento, & postea inducias.

38. Quæres secundò, an dilationes moratoriæ quæ à Principe conceduntur, possint concedi à majori parte creditorum, ita ut à reliquis creditoribus, qui non consenserunt, debitor molestari non possit? Negat Cucchus in tractat. de morat. præscript. numer. 31. 32. & idem placet Pæbuffo. In contraria sententia sunt Alexand. Angel. Cardinal. Paris. & Afflic. quos allegat, & sequitur Stræcha in tractat. morat. & de coact. pass. 6. numero 20. & alii quamplures; quæ autem servanda in praxi dictæ dilationis quinquennalis, quæ à creditoribus concedi solent traduntur fusè à Petro Molina de insuet. tom. 2. tractat. 2. disputatione 572. numer. 16. quem vide. Adverte tamen, quod si unum cum juramento debitorum obligatum habet, non tenetur cæteris creditoribus ad dilationem quinquennem. Ita Thomas Maulius tractat. de cess. bon. titul. 7. numero 18. & alii. part. 7. tractat. 8. resolutione 31.

Dilationes moratoria concedi etiam possunt à majori parte creditorum.

39. Quod si in concessione hujusmodi dilationum facta sit expressa mentio fidejussoris, quod nimirum is etiam intra tempus concessum non debeat conveniri, nulla est dubitatio, quia ista induciæ etiam fidejussori pro-sunt. Carolus de Grassis, dict. exception. 32. numero 37. Sed si nulla facta est mentio fidejussoris, & res debita, oportet videre, an induciæ ista sint concessæ.

Induciæ pro-sunt fidejussori, si de eo sit facta mentio & induciæ data sint à Principe. Si vero non, & fidejussor renunciat Authenticè, & non pro-sunt.

cessa ab Imperatore, vel Principe; an verò à creditoribus ipsis. Si enim sunt concessa ab Imperatore, vel Principe, & fidejussor renunciavit Authentice. *præsente Cod. de fideiuss.* eaque renunctio valet, hæc induciæ fidejussori non profunt in tantum ut etiam fidejussor conventus non possit debitori litem denunciare ad suscipiendum iudicium, & opponendam moratoriam dilationis exceptionem. *Franc. de fideiuss. cap. 3. numero 153.*

Secus si non renunciavit Inducia verò data creditori, profunt in distictione fidejussori.

Si verò Fidejussor non renunciaverit prædictæ Authenticæ & cætera, tunc induciæ profunt etiam fidejussori. *Cacchus de morat. præscrip. num. 139.* Quod si induciæ sunt concessæ non ab Imperatore, vel Principe: sed à creditoribus ipsis, tunc indistinctè profunt fidejussori, etiam si renunciaverit dictæ Authenticæ, & cætera, quia inter creditores, & debitores, datis induciis, actum intelligitur, ut fidejussori interim parcat, & ne contra fidejussorem interea procedatur. *Thomas Maulius, tract. de cess. bon. tit. 7. n. 41. p. 7. tr. 8. ref. 32.*

Alii casus, in quibus induciæ concessa principali præfunt etiam fidejussoribus.

40. Sunt etiam alii casus, quos ponit Hunnius. *in Encyclopediâ Juris parte secunda tit. 28. capit. quinto numero 10.* In quibus dilatio concessa principali prodest, & fidejussori. Primò, quando fidejussor obligatus est, ut principali; tunc enim dilatio principali concessa, prodest quoque fidejussori. Secundò, quando dilatio quinquennalis à Principe non ad preces debitoris, sed motu proprio ipsi concessa est. Tertio, quando in rescripto moratorio ipsorum quoque fidejussorum mentio facta est. Quarto, quando fidejussor conventus est, debitor verò principalis pro suo interesse, interveniens exceptionem opponit moratoriam dilationis, tunc fidejussori moratoria dilatio prodest, ne ipse debitor conventus à fidejussoribus, per indirectum solvere cogatur, ipsique dilatio inutilis existat. Quintò, quando fidejussores à creditoribus, tempore induciarum, principali debitori concessarum, conventi, opponunt exceptionem excussionis, vel cedendarum

actionum, tunc quia, durantibus dilationibus, nec principalis excuti, nec actio cum effectu credi potest, idèd in hoc casu creditores repelluntur. *Ibid. resolut. 12. §. Non deseram.*

41. An verò pendentibus dilationibus usuræ, & interesse currant; Salicetus *in leg. 2. Cod. de precibus Imperat. offer.* affirmat, eumque plures sequuntur. At Daniel Moller. *lib. 4. semestrium cap. 7. numero 2.* cum aliis idem, id negat. Hunnius verò *in Encyclop. Jur. part. 2. tit. 28. cap. 5. numero 2.* distinguit: Si usuræ debentur ex mora, tunc in induciis non currunt, cum enim durantibus induciis fors peti non possit, nec etiam ulla mora imputari valet. At quæ usuræ ex conventionem debentur, & conventionales appellatur, per dilationem moratoriam non sistuntur, sed currunt, & elapsò quinquennio, una cum sorte debitori præstari debent. *part. 7. resolut. 33.*

Dubium an in induciis currant usuræ, & interesse.

42. Qui dilationem à creditoribus, vel à Principe obtinuit, tenetur creditoribus suis idoneos fideiussores dare de solutione post elapsum tempus. Quia quidem cautio ab ipso Principe remitti non potest, præsertim si petatur à creditoribus, alioquin valet induciæ à Principe concessæ. Quod si propter inopiam, nec fidejussoribus, nec pignoribus cavere potest, ad juratoriam cautionem admitti debet. *Thomas Maulius. tract. de cess. bon. tit. 7. num. 4. & seq. ibid. ref. 34.*

Impetrans dilationem tenetur ad cautionem fidejussoriam.

43. Pendente lite circa exactionem debiti possunt debitores impetrare dilationes moratorias: non tamen si esset decisum & sententia lata, vel in calculo ferendæ sententiæ. *Theaur. decis. 186. numer. 7.* Carolus tamen de Grassis *except. 32. num. 44.* scribit hæc non servari in Regno Sicilia, *p. 7. tract. 8. ref. 35.*

Inducia possunt impetrari lite pendente.

44. Induciæ moratoriæ, & quinquennales concedi possunt etiam Judicis. *Wlmerus in controvers. iur. lib. 1. de tit. 9. controvers. 2. num. 27. ibid. §. Notandum.*

Et concedi etiam Judicis.